



Punkt 4.

Orientering om trivselsmåling og sundhedsprofilundersøgelse blandt børn og unge

2018-063989

Skoleforvaltningen fremsender til Skoleudvalgets orientering, resultaterne af trivselsmålingen og resultaterne af sundhedsprofilundersøgelsen blandt børn og unge.

Beslutning:

Til orientering.

Maja Torp var fraværende.



Sagsbeskrivelse

Nærværende sagsfremstilling er udarbejdet med henblik på at orientere Skoleudvalget om resultaterne af den trivselsmåling, der er gennemført i maj-juni 2018. Derudover præsenteres resultaterne af den sundhedsprofilundersøgelse blandt børn og unge, der er gennemført i regi af Region Nordjylland i efteråret 2017.

Trivselsmålingen

Trivselsmålingen er indført som led i Folkeskolereformen og skal give mulighed for at følge op på det politiske mål om, at elevernes trivsel skal øges. I Aalborg Kommune har ca. 7.800 elever i 0.-3. klasse og ca. 11.000 elever i 4.-9. klasse besvaret trivselsmålingen – det giver en svarprocent på 94% i 0.-3. klasse og 92% i 4.-9. klasse. Svarprocenten er dermed lavere end i skoleåret 2016/17, hvor henholdsvis 96% af eleverne i 0.-3. klasse og 95% af eleverne i 4.-9. klasse deltog i trivselsmålingen.

Trivselsmålingen var oprindeligt planlagt til perioden januar til marts 2017. Men blev udsat fordi der var opstået tvivl om, hvorvidt elevernes anonymitet i undersøgelsen var sikret. Som en konsekvens heraf blev det muligt for elever at besvare trivselsmålingen med fuld anonymitet på et papirspørgeskema. Undervisningsministeriet har i august 2018 meddelt, at trivselsmålingen i 2019 ligeledes udsættes. Årsagen er, at der pt. er nedsat en arbejdsgruppe, som skal gennemføre en analyse af brugen af data i det offentlige. Resultaterne af dette arbejde ønskes tilvejebragt inden trivselsmålingen igangsættes.

Trivselsmålingen indeholder 20 spørgsmål for 0.-3. klasse og 40 spørgsmål for 4.-9. klasse. Trivselsmålingen gennemføres hvert år.

Resultaterne er opdelt inden for emnerne:

- Social trivsel
- Faglig trivsel
- Støtte og inspiration i undervisningen
- Ro og orden
- Øvrige spørgsmål

Nedenstående præsenteres de væsentligste resultater fra trivselsmålingen for henholdsvis 0.-3. klasse og 4.-9. klasse. I bilag 1 er der udvalgt væsentlige spørgsmål, hvor resultaterne er sammenholdt med resultaterne fra 2016/2017 og 2015/2016. Landsresultaterne er endnu ikke offentliggjort, så det er desværre ikke muligt at sammenholde Aalborg Kommunes resultater med hele landet. De tidligere år har Aalborg Kommunes resultater dog være tæt på identiske med hele landet.

Resultater – 0.-3. klasse

Trivselsmålingen i 0.-3. klasse tegner et billede af, at eleverne på Aalborg Kommunes skoler generelt trives i skolen. Der er således 75 % af eleverne, der svarer, at de er meget glade for deres skole og et tilsvarende antal, der er glade for deres klasse. Samtidig er der sket en positiv udvikling i forhold til de forrige år, idet færre elever end tidligere svarer, at de er blevet drillet.

Langt størstedelen af eleverne svarer derudover, at de er meget glade for deres lærer.

Det har været et centralt udviklingsområde på skolerne at øge elevernes medbestemmelse på undervisningen. Der er imidlertid stadig 39 % af eleverne, der svarer "nej" til, at de er med til at bestemme, hvad der skal arbejdes med i timerne. Procentdelen er dog faldet lidt i forhold til de to seneste år.

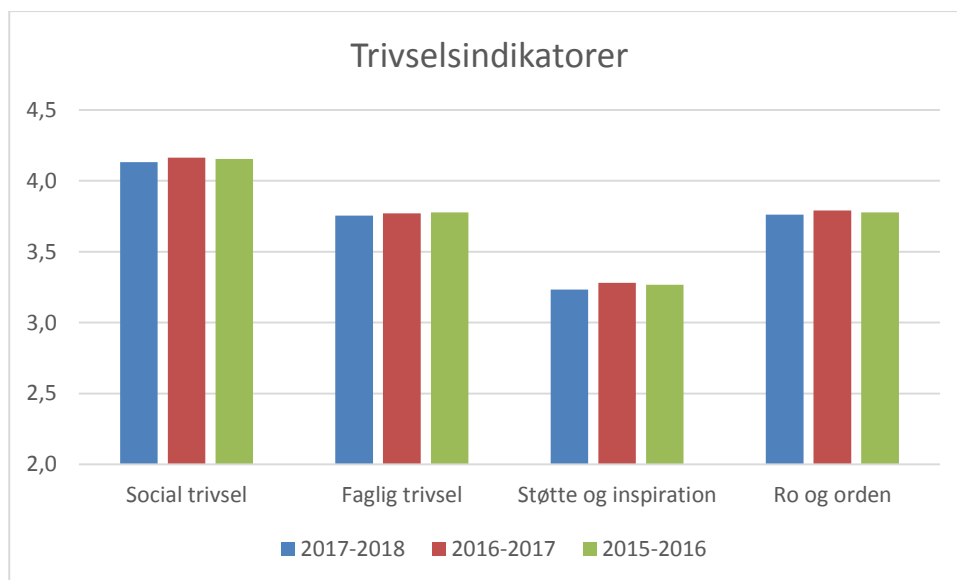
Der er 8 % af eleverne, der svarer, at de har svært ved at høre, hvad læreren siger i timerne.

Det er sket en positiv udvikling i forhold til spørgsmålene om ondt i maven og ondt i hovedet. Der var således i 2017 36,5% der svarede "ja, tit" eller "ja, nogle gange" på spørgsmålene "har du ondt i maven, når du er i skole?". Denne procent er faldet til 34,8 i 2018. Tilsvarende er der sket et fald på spørgsmålet "har du ondt i hovedet, når du er i skole?" fra 41,5% i 2017 til 40,2% i 2018.



Resultater – 4.-9. klasse

Resultaterne i trivselsmålingen i 4.-9. klasse opgøres i fire trivselsindikatorer – social trivsel, faglig trivsel, støtte og inspiration og ro og orden. Nedenstående figur viser resultaterne på de fire indikatorer samt udviklingen i forhold til de to seneste år.



Som det fremgår af figuren, er der sket et marginalt fald i forhold til social trivsel og støtte og inspiration, mens faglig trivsel og ro og orden er på samme niveau som i 2016-2017.

Ligesom det er tilfældet med 0.-3. klasse, er det vurderingen, at eleverne i 4.-9. klasse generelt trives. Der er således 79 % af eleverne, der svarer enten "meget tit" eller "tit" på spørgsmålet om de er glade for deres skole. En tilsvarende procentdel er glade for egen klasse.

Der er dog også udfordringer, idet 19,8% svarer, at de enten "meget tit", "tit" eller "en gang imellem" føler sig ensomme og 8 % giver udtryk for, at de enten "meget tit", "tit" eller "engang imellem" bliver mobbet. I forhold til mobning er der tale om en lille stigning i forhold til sidste trivselsmåling.

I forhold til faglig trivsel er det positivt, at 72 % af eleverne giver udtryk for, at de gør gode faglige fremskridt i skolen og 70 % af eleverne mener, at de lærer det, de gerne vil i skolen.

I forhold til spørgsmålene om støtte og inspiration er det positivt, at næsten 70% af eleverne oplever, at lærerne er gode til at støtte og hjælpe, når eleven har brug for det. Til gengæld er der en 21 % af eleverne, der "aldrig" eller "sjældent" synes, at undervisningen er spændende. Derudover er der 41 % af eleverne, der giver udtryk for, at de "aldrig" eller "sjældent" er med til at bestemme, hvad der skal arbejdes med i timerne. Der er dog på dette spørgsmål sket en lille forbedring i forhold til tidligere år.

Under kategorien ro og orden giver langt størstedelen (87,1% svarer "meget tit" eller "tit") af eleverne udtryk for, at de let kan høre, hvad læreren. Der er 66,1% af eleverne, der svarer "meget tit" eller "tit" på spørgsmålet om de let kan høre, hvad de andre elever siger i timerne.

Under kategorien øvrige spørgsmål er der 7% af eleverne, der svarer "meget tit" eller "tit" på spørgsmålet, om de hvor tit de har ondt i maven. Der er 16%, der svarer "meget tit" eller "tit" på spørgsmålet om, hvor tit de har ondt i hovedet.



Det videre arbejde med trivselsmålingen

Ovenstående korte gennemgang kommenterer alene på Aalborg Kommunes samlede resultater. Det gennemsnit kan imidlertid dække over store forskelle mellem skolerne.

Derfor er det væsentligt, at man på den enkelte skole gennemgår resultaterne af egen trivselsmåling med henblik på, hvilke opfølgende tiltag der skal igangsættes. Klassens lærere og/eller pædagoger skal som minimum analysere klassens data, og præsentere resultaterne for elever og klassens forældre.

Hvis trivselsmålingens resultater peger på, at der er områder i elevernes trivsel og undervisningsmiljø, der bør arbejdes videre med, skal der laves en handleplan for den opfølgende indsats. Det kan også være, at en klasse har områder, hvor det går særligt godt, og hvor det er relevant at sprede erfaringerne til andre klasser eller skoler.

Elevernes trivsel betyder meget for forældrene. Derfor er det vigtigt, at de bliver informeret om trivselsmålingens resultater og opfølgende indsatser i klassen. Læreren/pædagogen kan vælge fx at sende et brev med eleverne hjem, lægge et opslag på forældrenes intranet eller præsentere resultaterne på et forældremøde.

Den enkelte skoles resultater indgår desuden som en del af læringssamtalen med skolechef/læringschef/sekretarer og den enkelte skoles ledelse i vinteren 2018/19.

Væsentlige resultater fra sundhedsprofilundersøgelse blandt børn og unge

I efteråret 2017 har Region Nordjylland i samarbejde med de nordjyske kommuner gennemført en sundhedsprofilundersøgelse med fokus på børns og unges sundhed, trivsel og sygdom. Undersøgelsen er lavet blandt alle børn og unge i 1., 5. og 8. klasser i hele Nordjylland – i alt ca. 16.200 elever. Derudover er forældre til 1. klasseelever samt forældre til alle børnehavebørn i de 11 nordjyske kommuner blevet spurgt. I Aalborg har ca. 3000 børn og 2300 forældre deltaget i undersøgelsen.

Nedenstående er baseret på de data, der foreligger på nuværende tidspunkt. Analysearbejdet på sundhedsprofilen på både kommune- og regionsniveau vil ske i efteråret 2018. Overordnet kan det siges, at resultaterne fra Aalborg Kommune ligner tallene på regionsniveau.

Trivsel og relationer

Det overordnede billede er, at mere end 9 ud af 10 børn har det godt og trives i deres hverdag. Næsten alle oplyser, at de har en ven eller en voksen at tale med, når noget er svært.

Mellem 4% og 6% af børnene i 5. og 8. klasse føler sig imidlertid ofte ensomme og/eller isoleret fra andre, og lige så mange bliver ofte mobbet. Ca. samme andel har inden for de seneste to måneder modtaget "grimme" beskeder på SMS, e-mail eller sociale medier. De nærmere analyser vil vise, om det er de samme børn og unge, der udtrykker problemstillinger på alle spørgsmålene.

En større gruppe oplever periodevise udfordringer i forhold til relationer med andre. I 8. klasse svarer næsten halvdelen af pigerne og en fjerdedel af drengene, at de indimellem føler sig isoleret fra andre, og lige så mange svarer, at de ofte eller en gang imellem savner nogle at være sammen med. Blandt pigerne giver hver tredje i både 5. og 8. klasse udtryk for, at de af og til føler sig ensomme.

Søvn

17% af børnene i 5. klasse og 24% i 8. klasse sover mindre end anbefalet. En tredjedel af eleverne i 8. klasse svarer, at de mindst én gang om ugen er så søvnige, at de har svært ved at koncentrere sig i skolen.

Godt 10% af børnehavebørnene og børnene i 1. klasse bruger hver dag eller flere gange om ugen smartphones eller tablets i sengen, inden de skal sove. Dette stiger til ca. 40% i 5. klasse og mere end 70% i 8. klasse. Dette er bekymrende, da man ved at lyspåvirkning inden man skal sove medvirker til dårligere søvnkvalitet.



Kost

Andelen af børn og unge, der generelt spiser sundt, falder med alderen. Allerede i 5. klasse er det kun halvdelen af børnene, der spiser frugt og grøntsager dagligt, og i 8. klasse gælder det kun hver tredje.

Selv om de fleste normalt spiser morgenmad, falder andelen også her med alderen. I 8. klasse spiser 16% sjældent eller aldrig morgenmad, og yderligere 10% gør det kun nogle dage.

Bevægelse

Kun 55% af børnene i 8. klasse og 66% i 5. klasse bevæger sig dagligt eller næsten hver dag så meget, at de bliver svedige eller forpustede. Omkring hver tiende kan betegnes som fysisk inaktive.

Rygning

De fleste rygere får deres rygedebut efter 8. klasse. Svarene viser, at i 8. klasse er det 3%, der ryger cigaretter, mens 2% ryger e-cigaretter. Samme andel ryger vandpibe, og 1% bruger snus. De nærmere analyser vil vise, i hvilken grad det er de samme unge, der anvender flere ”rygeformer”.

Alkohol

Omkring hver tiende elev i 8. klasse drikker alkohol to eller flere gange om måneden, og mindst én gang om måneden drikker de mere end 5 genstande ved samme lejlighed.

Der er vedhæftet folder, der uddybende beskriver de væsentligste resultater af sundhedsprofilundersøgelsen

Udfordringsbilledet og indsatser

Som det fremgår ovenstående, er resultaterne af årets trivselsmåling meget lig resultaterne fra de to seneste år. Derfor er det, ligesom sidste år, vurderingen, at de største udfordringer handler om mobning og elevmedbestemmelse.

På baggrund af de foreliggende data fra sundhedsprofilundersøgelsen er det særligt resultaterne vedrørende søvnvaner og fysisk inaktivitet, der er grund til at være opmærksomme på.

Indsatser

Der er i Aalborg Kommune igangsat en lang række initiativer, der skal fremme elevernes trivsel og sundhed. Følgende initiativer kan nævnes:

- Trivselspersoner og trivselsfora på alle skoler
- Der er udarbejdet en læseplan for arbejdet med SSP og trivsel
- Mange skoler bruger Red Barnets materiale Fri for mobberi, der er en kuffert med pædagogiske værktøjer til at forebygge mobning
- Der er udarbejdet handlevejledning i forhold til bekymrende elevfravær
- Den gode klasse – metode der arbejder med forældres kommunikation om skolen og eleverne – anvendes på ca. 75 % af skolerne
- Der er uddannede elevmæglere og legekammeratkorps på mange skoler
- Der er skilsmisse- og sorggrupper på mange skoler
- Der er gennemført elevinddragelsesprojekt i samarbejde med elevorganisationen Danske skoleelever
- Alle skoler har en antimobbestrategi, der tillige beskriver skolens indsats vedr. digital mobning
- Skolerne anvender ”Dit liv på nettet”, der er et undervisningsmateriale til elever og forældre om børns brug af digitale medier
- Der er i PPR etableret tilbud til børn med angstudfordringer
- Skolerne udarbejder principper vedr. sundhed og bevægelse
- Der er etableret playmakerordning, der bl.a. skal sikre sammenhæng mellem skole og foreningsliv
- Der er på mange skoler tilbud om at købe et sundt måltid mad
- UngAalborg har en lang række sundheds- og bevægelsestilbud



Udover ovenstående er der en række initiativer i gang. Skoleforvaltningen har i samarbejde med Sundheds- og Kulturforvaltningen igangsat et samarbejde med AAU vedr. mental sundhed. Der gennemføres i første omgang en kortlægning af eksisterende tilbud.

Herefter er det forventningen, at der ved søgning af fondsmidler igangsættes prøvehandling på skolerne og følgeforskning, således at det bliver tydeligere, hvad der virker i forhold til mental sundhed. Skoleudvalget vil få en grundig orientering om projektet senere i efteråret 2018.

Derudover er Skoleforvaltningen i øjeblikket i gang med at revidere handleplanerne i tilknytning til Sundhedspolitikken.

Handleplanerne for Skoleforvaltningens område skal godkendes i Skoleudvalget i november. I handleplanerne vil der blive taget højde for nogle af de udfordringer, som trivselsmålingen og sundhedsprofilundersøgelsen har tydeliggjort.



Bilag:

Bilag - Udvalgte spørgsmål fra trivselsmålingen.docx

Sundhedsprofil Aalborg -børn og unge

PowerPoint Trivsel og sundhedsprofil - SKU 18.9.2018